

אבל למה בכלל מדברים צרפתית בכל-כך הרבה מדינות בעולם? ת כותרת

הסיבה שהצרפתית נפוצה בכל-כך הרבה מדינות בעולם נעוצה בעובדה שצרפת שלטה במשך תקופה ארוכה על ארצות רבות באירופה וביבשות אחרות. התקופה הזאת נקראת "התקופה הקולוניאלית" הקולוניאליזם הוא מצב שבו מדינה אחת מספחת לעצמה חבלי ארץ ואוכלוסייה מחוץ לשטחה, בארצות שכנות או רחוקות. במשך שנים ארוכות, רוב אוכלוסיית העולם הייתה תחת כיבוש קולוניאלי. בסוף המאה התשע-עשרה, צרפת הייתה אימפריה קולוניאלית עצומה, שנייה בגודלה לאימפריה הבריטית. למעשה, במשך מאות שנים, תשעים אחוזים מתושבי העולם היו נתונים של אימפריות אירופאיות – בריטניה, צרפת, ספרד, פורטוגל, גרמניה...

אם כבר ביקרתם בקנדה, אתם ודאי יודעים שהשפה הצרפתית היא שפה רשמית ומדוברת בעיקר בחבל קוויבק. צרפתים התיישבו בקנדה כבר במאה השש-עשרה. צרפת אמנם כבר לא שולטת בקנדה אבל השפה הצרפתית משגשגת במדינה העצומה הזו. קנדה היא לא המקום היחיד בו דגל צרפת התנוסס בה בעבר בגאון. רבים לא יודעים זאת, אולם צרפת שלטה גם על חבלי ארץ בארצות-הברית, בפלורידה למשל ובלואיזיאנה. במאה השש-עשרה, לפני ארבע-מאות שנה, הצרפתים נשאו עיניהם גם למערב אפריקה, ומושבות חדשות נבנו לאורך קו החוף, בשלב ראשון בסנגל ומאוחר יותר גם במקומות אחרים.

במאה השבע-עשרה צרפת מתיישבת באיים השוכנים בים הקאריבי. היא מבססת את השליטה שלה בסנט-דומינגו, גוויאנה הצרפתית, מרטיניק וגוודלופה. המתיישבים הצרפתים מגדלים באיים האלה טבק וקני סוכר. הם מעבידים בפרך עבדים שמגיעים באוניות מארצות שונות באפריקה. במשך העידן הקולוניאלי מיליוני אפריקנים נחטפו מהקהילות ומהמשפחות שלהם והועברו באוניות אל הצד השני של האוקיינוס האטלנטי לחופי אמריקה – זהו "סחר העבדים הטרנס-אטלנטי".

במאה התשע-עשרה, צרפת משתלטת על חבלי ארץ נוספים – היא מבססת את שליטתה באלג'יריה (בשנת 1860) ובארצות צפון אפריקאיות אחרות כמו למשל בתוניס ובמרוקו, ואחר כך גם בארצות אחרות במערב אפריקה (גבון, חוף השנהב, גינאה...). ובמזרח (ג'בוטי). צרפת שולחת זרועות הרחק אל דרום האוקיינוס השקט, ומקימה מושבות בדרום מזרח אסיה – למשל בווייטנאם, ובקמבודיה.

העידן הקולוניאלי הוא זיכרון מר בהיסטוריה הצרפתית בשל הסבל שגרמה צרפת בתקופה זו למיליוני אנשים ברחבי העולם. נשיא צרפת, עמנואל מקרון, הכריז לא מזמן כי השלטון הקולוניאלי הצרפתי מהווה "פשע נגד האנושות". העידן הקולוניאלי הסתיים באופן רשמי בתחילת שנות השישים של המאה העשרים ומרבית המדינות שהיו עד אז תחת שלטון צרפתי זכו לעצמאות. אולם יש מדינות שבחרו להישאר תחת שלטון צרפת ולהפוך לחלק של "צרפת מעבר לים", כמו למשל מרטיניק באיים הקאריביים או האי מאיט באוקיינוס ההודי. מדינות רבות קבעו את הצרפתית כשפה רשמית – היא מאפשרת להן לשמור על קשרים תרבותיים וכלכליים לא רק עם צרפת אלא גם עם מדינות פרנקופוניות אחרות.

1. בדקו בשורות הראשונות של המאמר והשיבו מדוע הצרפתית היא שפה מדוברת בכל כך הרבה ארצות?

2. בדקו מהו הפירוש שניתן בטקסט למושג "קולוניאליזם".

3. צרפת הייתה אימפריה קולוניאלית עצומה – בדקו בטקסט איזו אימפריה הייתה עצומה ממנה?

4. מה שמו של החבל בקנדה שבו מדברים עדיין צרפתית?

5. בדקו ב-google map היכן נמצאת סנגל ורשמו מהן המדינות השכנות לה.

6. מהן המדינות בצפון אפריקה שנמצאות תחת שליטה צרפתית?

7. מתי הסתיים באופן רשמי העידן הקולוניאלי ומה מסמל את סיומו של עידן זה?

8. בדקו במאמר וכתבו את שמות האיים השוכנים בים הקאריבי.

9. בדקו במאמר מהו "סחר העבדים הטרנס-אטלנטי".

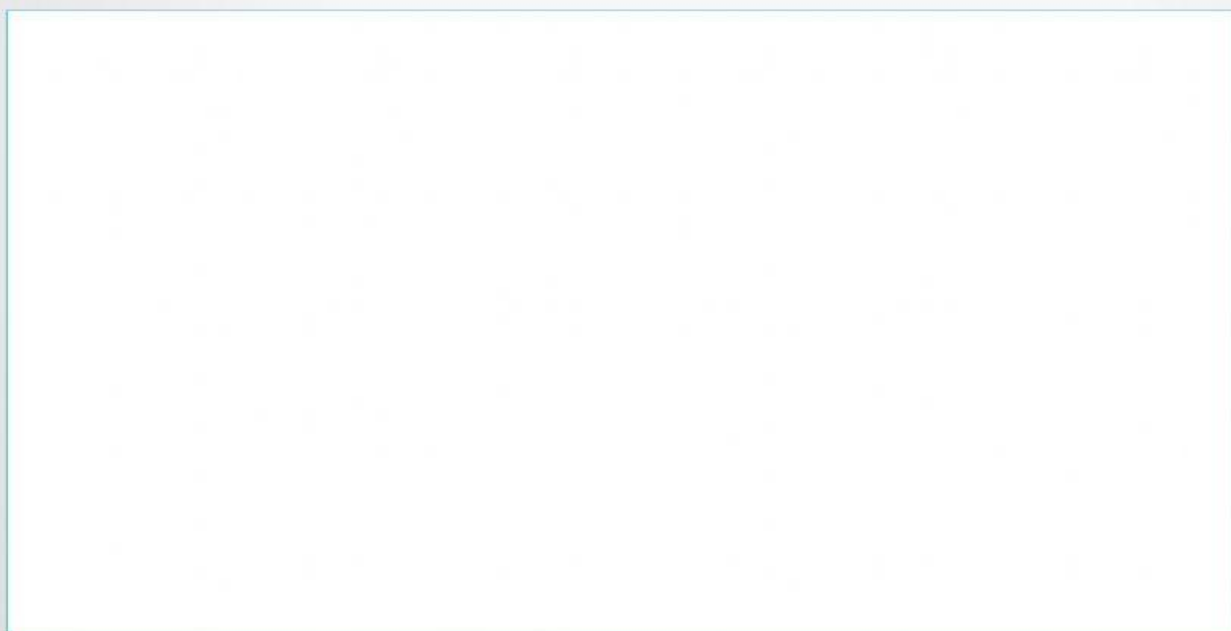
10. ציינו את שמות המדינות הממוקמות בצפון אפריקה?

11. בדקו בקישורית "צרפת מעבר לים" ורשמו את שמות החבלים של צרפת שנמצאים מעבר לים.

12. מדוע, על-פי המאמר, מדינות רבות החליטו לשמר את השפה הצרפתית כשפה רשמית?

13. בדקו האם במשפחתכם ישנם דוברי צרפתית? כתבו היכן הם למדו לדבר את השפה?

צפו בסרטון הבא

• **פשע נגד האנושות הוא מונח במשפט הבינלאומי הפומבי המתאר תקיפה רחבה או שיטתית של אוכלוסייה אזרחית, לרוב רצח המוני, הגליה או שעבוד.** פשע נגד האנושות נחשב לעבירה הפלילית החמורה ביותר. המונח הוגדר רשמית בכתבי אישום במשפטי נירנברג^[1] בשנת 1945, שבהם עמדו למשפט פושעים נאצים על חלקם בשואה ובפשעים נוספים.

מדובר במעשים נפשעים במיוחד הפוגעים באופן חמור בכבוד האדם.

המעשים מבוצעים כחלק ממדיניות ממשלתית או כחלק מפרקטיקה רחבה ושיטתית של מעשי זוועה הזוכים להסכמה מצד הרשויות. יסוד ההסכמה אינו מתקיים או נחוץ בנסיבות בהן אין למדינה שליטה במצב, כגון מצב מרידה.

איסור המעשים חל בין שהם מתבצעים בזמן מלחמה ובין שהם מתבצעים בעת שלום.

הקורבנות המובהקים של פשעים נגד האנושות הם, בהכללה, אזרחים.

נשיא צרפת, עמנואל מקרון, הכריז לא מזמן כי השלטון הקולוניאלי הצרפתי מהווה "פשע נגד האנושות" הסבירו למה